

Културната програма на Българското Председателство на ЕС през 2018 г. – какво знаем по темата до момента и как да включим различните заинтересовани страни

Розалина Лъскова, „Шар Жар“ ЕООД

Септември 2016 г., София

*Този анализ е лицензиран и може да бъде използван, цитиран и споделян
само при условията на Creative Commons лиценз
Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International ([CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)).*

Съдържание

1. Въведение. Стратегически, програмни и други документи на национално ниво.....	2
2. Досегашни действия и мерки във връзка с културната програма на Българското Председателство.....	4
3. Културни програми на други Председателства на ЕС – кратко обобщение на концепции и акценти	8
3.1. Латвия: януари – юни 2015 г.	8
3.2. Люксембург: юли – декември 2015 г.	8
3.3. Нидерландия: януари – юни 2016 г.	8
3.4. Словакия: юли – декември 2016 г.	9
3.5. Малта: януари – юни 2017 г.	9
3.6. Естония: юли – декември 2017 г.	10
3.7. Австрия: юли – декември 2018 г. и други предстоящи Председателства на ЕС.....	11
4. Изводи и идеи за включване на различните заинтересовани страни в културната програма на българското Председателство на ЕС.....	11

1. Въведение. Стратегически, програмни и други документи на национално ниво

Българското председателство на Съвета на Европейския съюз (Председателството на ЕС) ще се проведе през първата половина на 2018 г.

Националният координационен механизъм за подготовка на Председателството е създаден и доразвит в рамките на съществуващия координационен механизъм по въпросите на ЕС¹. Доскоро **национален координатор** е заместник министър-председателят по координация на европейските политики и институционалните въпроси – г-жа Меглена Кунева. На 31 август 2016 г. обаче правителството одобрява доклад на министър-председателя за промени: с цел постигане на по-ефективна координация и по-висока ангажираност на членовете на правителството се предвижда лично министър-председателят да поеме функциите на национален координатор². **Съветът по европейските въпроси (СЕВ)** с председател г-жа Кунева осъществява общо ръководство и координира подготовката и провеждането на Председателството. Към националния координатор доскоро съществува Национален щаб – по-скоро политическо звено, закрито с новите промени. Аналогична е и съдбата на съществуващите до момента **тематични работни групи. Отговорни по основните „тематични“ направления** на подготовката понастоящем са следните министри, съгласно стенограма на МС от 31.08.2016 г.:

- логистика и екип на Председателството – Меглена Кунева;
- инфраструктура и сграден фонд – Томислав Дончев;
- сигурност – Румяна Бъчварова;
- бюджет на Председателството – Владислав Горанов;
- комуникационна стратегия – Даниел Митов;
- **културна програма – Вежди Рашидов;**
- приоритети и програма на Председателството – Меглена Кунева.
- В този нов „щаб“ ще бъде включен и **кметът на София, Йорданка Фандъкова.**

Създаденият **Национален център по подготовката и провеждането на Българското председателство** изпълнява функции, свързани основно с техническо-логистичната подготовка на Председателството – например във връзка с обучението на членовете на екипа на Председателството, бюджета за Председателството, провеждането на централизирани обществени поръчки, протокол, логистика и организация на събития, комуникационна и културна програма³. Той е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към Министерски съвет. Негов директор е Любомир Иванов.

Базисен програмен документ е **Планът за подготовка** на Българското председателство на ЕС през 2018 г.⁴ Това е отворен документ и подлежи на ежегодна актуализация и допълване при необходимост⁴; към средата на септември 2016 г. той все още не е актуализиран с оглед на изместването на Българското председателство с 6 месеца по-рано заради Brexit. За изготвянето и изпълнението на Плана отговаря СЕВ. Министрите и ръководителите на ведомства следва да предоставят необходимата информация, да извършват анализи и да предлагат мерки, които да

¹ Постановления на Министерския съвет (ПМС) № 85 от 2007 г. и № 114 от 10 май 2016 г.

²

³ http://www.eu2018bg.bg/bg/view/novini/premierut_borisov_se_angazhira_lichno_s_podgotovkata_na_predsdatelstvoto

³ <http://www.eu2018bg.bg/bg/view/novini/natsionalniyat-tsentar-po-podgotovkata-i-provezhdaneto-na-balgarskoto-predsedatelstvo-na-saveta-na-es-prez-2018-g-zapochva-rabota-s-15-eksperta>

⁴ <http://www.eu2018bg.bg/uploaded/files/5-PlanPresidencyAdd.pdf>

се включват в Плана. Ето кое от разписаното към момента в Плана **би могло да има отношение към културната програма** по време на Българското председателство на ЕС:

- „...Българското председателство ... следва **да бъде обвързано с** домакинството на **Варна** на „Европейска младежка столица“ през 2017 г., на **София** на „Европейска столица на спорта“ през 2018 г. и на **Пловдив** на „Европейска столица на културата“ през 2019 г. с цел максимално популяризиране на страната ни и координирано планиране на инфраструктурни и логистични мерки и културна програма.“
- „За да осигури последователност в работата на Съвета, председателското трио изготвя проект на **18-месечна съвместна програма**.“ (България е в председателско трио с **Естония** (втората половина на 2017 г.) и **Австрия** (втората половина на 2018 г.). Следващото трио е съставено от Румъния, Финландия и Хърватска.)
- Председателството отговаря за „срещи на най-високо ниво; формални и неформални заседания на Съвета на ЕС, на високопоставени служители на секторните министерства, на експертно ниво, срещи с представители на ЕП и др. ... **Общият брой на събитията**, които се организират в страната-председател, е приблизително **150-200**. ... (Това означава) по 2 и повече събития дневно.“
- „Като цяло **общият брой на гостите** за период от 6 месеца е **между 20 000 и 30 000 души**.“
- „**Водещите принципи**“ на Българското председателство са: прозрачност (вкл.: „Диалогът с гражданското общество ще бъде от ключово значение.“), неутралност, ефективност, икономичност, гъвкавост.
- „... административният **капацитет**, който ще бъде развит по време на подготовката и при провеждането на самото Председателство, **след това ще бъде използван** в интерес на страната.“
- Предстои разработване на **Програма** на Българското председателство, както и на **календар** на Българското председателство – след планиране заседанията в Брюксел/Люксембург и София и след определяне приоритетите на Българското председателство.
- В началото на януари 2016 г. СЕВ приема четири предварителни **приоритети**: работни места, растеж и конкурентоспособност; миграция и сигурност; ефективен енергиен съюз и политика в областта на климата; Европейският съюз на световната сцена⁵. Окончателното фиксиране на приоритетите минава през консенсус на трито, консултации с Европейската комисия, с председателя на Европейския съвет и с Европейската служба за външни отношения.

Т. III. от Плана за подготовката е посветен конкретно на „Комуникационна стратегия и културна програма“. Във връзка с „**Културна програма на Българското председателство (външно и вътрешно измерение)**“:

- Отговорна досега е **Тематичната работна група (ТРГ)** „Комуникационна стратегия и културна програма“ под ръководството на министър **Вежди Рашидов**⁶. Тематичните работни групи са закрити в края на лятото на 2016 г.

5

http://www.eu2018bg.bg/bg/view/novini/purvata_koordinatzionna_sreshta_po_prioritetite_na_predsdatelstvata_v_troikata

⁶ Решение № 425 на МС от 2015 г.; <http://www.eu2018bg.bg/uploaded/files/7-ReshenieTRG.pdf>;
<http://mc.government.bg/newsn.php?n=4913&l=1>

- **Срокът** за „изготвяне на **Културна програма**, вкл. предложения за тематичен и териториален обхват /вътрешно и външно измерение/ на програмата“ е бил **юни 2016 г.**
- Целите и концепцията на Културната програма следва да попадат в **обхвата на цялостната комуникационна стратегия** на Председателството.
- В Културната програма следва да се посочат основните участници и техните функции, график и основни дейности като:
 - Организиране и провеждане на тържествени чествания, откриване и закриване на Председателството в София и Брюксел и др.;
 - Организиране и провеждане на концерти, постановки, изложби, филми, балове, експозиции и други културни мероприятия (столица, Брюксел, Страсбург, други градове);
 - Интериорни арт инсталации/ декорации в Брюксел и София и др.
- Също така за изработването на Културната програма следва **да се вземат предвид и предложенията** за организиране на събития на задграничните представителства на България, **на културни институции, неправителствен сектор, бизнес-организации и широката общественост.**
- Изпълнението на Културната програма е предвидено за целия период **от 2016 до 2018 г.**

Съгласно стенограмата от заседанието на МС от 31 август 2016 г.⁷, според изказване на Меглена Кунева „**определянето темите и събитията в страната**“ е „**приоритетна тема**“. Според Кунева „културната програма ще се развива в София, тази, която е за гостите ни, а Министерството на културата – тази, която, така да се каже, изнася навън“ и двете следва „някак си да се съчетаят“.

2. Досегашни действия и мерки във връзка с културната програма на Българското Председателство

При откриването на първото заседание на тематичната работна група „Комуникационна стратегия и културна програма“ през септември 2015 г.⁸, **министърът на културата** Вежди Рашидов заявява: „Амбицията ни е **да направим запомнящо се председателство**, чрез което България да бъде забелязана и идентифицирана като **модерна страна с богата история и култура**. Нашата формула е да се обединим като нация около тази кауза“.

Съгласно **Отчетите за изпълнение на Плана** за подготовка на Председателството за периодите август – октомври 2015 г., ноември 2015 г. – януари 2016 г. и февруари – април 2016 г.⁹:

- Още в началото е проведена **среща с директорите на Българските културни институти (БКИ)** в чужбина за подготовката и изпълнението на комуникационна стратегия и културна програма. Мрежата на БКИ ще бъде натоварена с **основната част от работата по утвърждаване на положителния имидж** на България.
- **Проучен е опитът** относно изготвяне на културна програма на Председателството на **Полша, Литва, Латвия и Гърция.**
- Проведени са две **срещи** с програмните координатори на **Центъра за изкуства BOZAR в Брюксел.** Направен е оглед на всички възможни зали и места за прояви.

⁷ <http://pris.government.bg/>

⁸ <http://mc.government.bg/newsn.php?n=5136&i=1>

⁹ <http://www.eu2018bg.bg/bg/view/dokumenti/otcheti-po-plana>

- Междувременно през май 2016 г. се провежда среща на министър Рашидов с артистичния директор на BOZAR г-н Пол Дюжарден¹⁰. Явно вече е договорено Белгия да предостави (по традиция) най-добрите пространства в BOZAR за откриването на културната програма на Председателството на ЕС. Центърът е разположен на 33 000 кв. м площ и е една от най-известните концертни зали с 2200 места, както и с много пространства за експозиции. През септември директорът на BOZAR пристига на работно посещение у нас, за да бъдат обсъдени събитията и експозициите, които ще се проведат в Брюксел в рамките на Българското председателство¹¹.
- Подготвена е **бюджетна прогноза** за периода 2016-2018 за подготовка и изпълнението на Културната програма. Предвидени са средства за организиране и провеждане на тържествени чествания, откриване и закриване на Председателството в София и Брюксел, прояви в областта на сценични изкуства, фолклор и нематериално наследство в България, Брюксел, както и в европейски и извън европейски страни; изложби, арт инсталации на открито; филмови прожекции, литературни прояви, фестивали, представяне на дигитално изкуство и т.н. Подробна информация за планирания бюджет не е публично достъпна.
- Още през третото тримесечие на 2015 г. стартира – и продължава явно и към момента – **вътрешноведомствено обсъждане** за уточняване на възможни за включване **прояви в Културната програма** на Българското председателство.
- Сключен е договор за „Изработване на концепция за тема/визия на Българското председателство на Съвета на ЕС през 2018 г.“. Резултатите са (1) изготвен анализ ... относно елементите от комуникационните дейности на държавите, вече председателствали Съвета на ЕС; (2) изготвен документ, който да зададе **концептуалната рамка за подготовката на културната програма и комуникационната стратегия...**; (3) изготвени предложения за възможни концепции за представянето на България... На базата на горепосочените резултати ще бъдат предприети действия за изготвяне на цялостна комуникационна стратегия и културна програма.

Съгласно **информация към края на август 2016 г. за напредъка** от сайта на Председателството¹²:

- Продължават срещите с различни целеви групи за обмяна на мнения и идеи за образа на България като председател на Съвета на ЕС; **обсъждат се предложения за основни послания, символи**, които следва да бъдат част от логото, както и **личности, които могат да бъдат „лица“ на комуникационната кампания**.
- През септември директорът на **BOZAR** пристига на работно посещение у нас, за да бъдат обсъдени събитията и експозициите, които ще се проведат в Брюксел в рамките на Българското председателство.

В допълнение на гореизложеното, съгласно **Отчета на Министерство на културата** за изпълнението на програмните бюджети към **първото полугодие на 2016 г.**¹³:

¹⁰ <http://epicenter.bg/article/Belgiya-ni-predostavyva-prochutiya-Tsentar-Bozar-za-kulturnata-programa-na-balgarskoto-predsedatelstvo-na-Saveta-na-ES-/102376/6/86>

¹¹ <https://www.facebook.com/eu2018bg/>

¹²

http://www.eu2018bg.bg/bg/view/novini/810_predsedateli_na_rabotni_grupi_i_eksperti_shte_budat_obuche_ni_do_kraia_na_godinata

¹³ mc.government.bg/files/3256_Otchet30%20june_%202016_25.08.2016.doc

- „Успешно върви подготовката и провеждането на културната програма на Българското председателство. Проведени са разговори на министъра с министрите на културата на Великобритания, Германия, Нидерландия, Кипър и др. На **20 май 2016 г. в Лондон** се проведе **първата проява, посветена на председателството** (преди референдума в Обединеното кралство) – **грандиозен концерт в Кадоган хол** с участието на някои от най-изтъкнатите български музиканти. **В Берлин и Виена** бе представена **изложбата „Българско съвременно изкуство – живопис и скулптура“**, в **Рим** се проведе **Празник на българското кино**, а в **Москва концерт „Драгостин Фолк Национал“**. По повод Деня на Пан-Европа и 90-годишнината от Първия Паневропейски конгрес във Виена бе показана документалната изложба „България в Европа“.
- „Експерти от МК взеха участие в разработването на инициативата на Европейската комисия за обявяване на **2018 г. за Европейска година на културното наследство**. Това е важно събитие, което трябва да бъде подобаващо отразено и в програмата и приоритетите на Българското председателство.“

Министърът на културата явно използва различни **посещения и разговори с представители на други страни-членки на ЕС**, за да осигури възможности за събития в Културната програма, които да се състоят зад граница.

- Така например, получена е принципна подкрепа и са обсъдени няколко конкретни идеи при среща на министър Рашидов с **държавния министър към федералния канцлер** и представител на федералното правителство на **Германия за културата** и медиите проф. Моника Грютерс през октомври 2016 г.¹⁴
- При среща на министър Рашидов със Зигмунд Ерман, председател на Комисията по култура и медии в Германския Бундестаг, на 23.02.2016 г.¹⁵, Рашидов споделя амбициите си **Националната опера** да се представи в **немската Държавна опера** (провел е и среща и с ръководството ѝ), а музейният комплекс **Пергамон да си сътрудничи с най-големите български музеи и галерии**. Министърът подчертава **голямата роля на българските културни институти** в подготовката на културната програма на Българското председателство на ЕС. От немска страна е предложено използването на възможностите на немската държавна **фондация „Прусско наследство“**¹⁶, както и на **Двореца на културите на света в Берлин**¹⁷, и е подчертано очакването да се представи и **динамиката на съвременното българско изкуство** – изявите на художници, артисти, изпълнители, кинотворци.
- Покрай редовното заседание на Съвета на ЕС във формат „Образование, младеж, култура и спорт“ в Брюксел на 31.05.2016 г., министър Рашидов провежда **работна среща** с г-жа Йет Бусемакер, **министър на образованието, културата и науката на Холандия** (Кралство Нидерландия председателства ЕС през първата половина на 2016 г.). Според изказване на министъра, „Холандия е готова да ни предостави най-ценното от своя опит в тази област“¹⁸.

¹⁴ <http://news.bnt.bg/bg/a/vezhdi-rashidov-s-visoka-otsenka-na-sreshcha-v-germaniya>

¹⁵ <http://mc.government.bg/newsn.php?n=5364&l=1>

¹⁶ <https://www.preussischer-kulturbesitz.de/en.html>

¹⁷ <https://www.hkw.de/en/>

¹⁸ <https://www.24chasa.bg/novini/article/5543613>; <http://www.focus-news.net/news/2016/05/31/2247550/ministar-vezhdi-rashidov-i-holandiya-shte-ni-pomaga-za-predsdatelstvoto-na-evropeyskiya-sayuz.html>

- На 1.4.2016 г. министър Рашидов и президентът на **Лувъра** Жан-Люк Мартинез подписват ново петгодишно Споразумение за сътрудничество, като България получава „подкрепа на Лувъра за културната програма на Българското председателство на ЕС през 2018 г.“ Явно се водят и паралелни разговори за **представяне на българската опера в Париж**¹⁹.
- На 31.05.2016 г. в Брюксел Вежди Рашидов се **среща с Кристилина Георгиева**, зам.-председател на Европейската комисия и еврокомисар. Тя „подкрепя категорично всички инициативи на министър Рашидов българската култура ... да бъде показвана на най-престижните европейски и световни сцени и зали“. Рашидов запознава Георгиева и „с **акценти от амбициозната културна програма** за Българското председателство на ЕС през 2018 г.“²⁰

Столична програма „Култура“ поставя **специален приоритет** за 2017 и 2018 г. върху темата с Председателството на ЕС. Прилагането на „Специалния приоритет“ е задължително за всички проекти във всички направления и програми²¹. Приоритетът е формулиран като „София – град-домакин на председателството на България на Съвета на Европейския съюз през 2018 г.“ и чрез него Програмата ще се стреми да постигне:

- Насърчаване на европейското измерение в културния живот, пресъздаването на европейски творчески идеи, подходи и интерпретации, както по отношение на културното съдържание, така и по отношение на включването на публиките и осмислянето на градската среда.
- Поставяне на теми и въпроси, свързани с общоевропейските ценности и подчертаващи богатството на културното многообразие в Европа.

Проектите ще покриват изискванията на „Специалния приоритет“, ако изпълняват следните изисквания:

- Задължителни изисквания за всички проекти:
 - Проектите представят творческа концепция, която има визия за две последователни години – 2017 и 2018 г. или събитие, чието представяне и популяризиране се случва в този период.
 - Творческият подход и проектната идея трябва да включват съдържателно надграждане и доразвиване на идейния и творчески замисъл през годините. Не се приема за творчески подход повтарянето, през двете последователни години, на еднотипни дейности, без съдържателно развитие и качествено надграждане.
 - Проектите включват адаптиране на представянето за чуждоезиковата публика.
- Избирателно изискване – проектът трябва да отговаря на поне едно от изброените по-долу изисквания.
 - Проекти, които пресъздават, надграждат или въвеждат нови културни практики.
 - Проекти, които предвиждат, наред с културното събитие и рефлексия по теми, свързани с европейските ценности.
 - Проекти, които предвиждат обмен на творчески опит, съвместни изяви и гостувания.

¹⁹ http://klasa.bg/news/Read/article/266518_Министър+Рашидов+подписа+нов+5-годишен+договор+с+Лувъра,+оттам+ни+подкрепят+за+председателството+на+ЕС

²⁰ <http://mc.government.bg/newsn.php?n=5544&i=1>

²¹ Съдържателен обхват, параметри за кандидатстване, изпълнение и отчитане на Програмата за 2017г., https://kultura.sofia.bg/section-3-sydyrzhatelen_obhvat_z.html

3. Културни програми на други Председателства на ЕС – кратко обобщение на концепции и акценти

3.1. Латвия: януари – юни 2015 г.

Културната програма на Латвийското председателство²² залага на **шест тематични проекта**: идеята за обединена Европа; края на Втората световна война; пътя към съвременност в професионалното изкуство; синтеза на художествени жанрове и адресиране в изкуството на актуални въпроси на обществото; песенни и танцови тържества във връзка с Пътя на Янтара (Amber Road); и ангажиране на латвийската диаспора в Президентството.

Особено важна част от културната програма е **Програмата на Латвийските звезди**, която обединява най-талантливите и световно известни техни артисти – композитори, музиканти, диригенти, театрални компании, хорове и оркестри, с включени класически и джаз концерти, опера, балет и театър, изложби и мултимедийни проекти, литературни четения и кино дни.

Културните събития се провеждат **в различни страни от ЕС** (Белгия, Франция, Италия, Великобритания, Люксембург и Германия) **и извън ЕС** – САЩ, Русия, Беларус, Украйна, Китай и др. Всички латвийски посолства в чужбина също взимат участие в тези събития.

Програмата с отделните събития е представена в детайли в **два каталога**, вторият специално за събитията в Брюксел, Страсбург и Люксембург²³.

3.2. Люксембург: юли – декември 2015 г.

Страницата на Люксембургското председателство съдържа съвсем кратка информация за културната програма²⁴ и, от гледна точка на събитията, споменава само няколко „хайлайта“, като например **концерта за официалното откриване във Flagey, Брюксел** на 2 юли 2015 г., описан като „музикална глътка свеж въздух“: електронни звуци и видео прожекции от Sun Glitters с участието на танцьорка Sylvia Camarda; както и с участието на Reis Demuth WiltgenTrio (джаз).

За пълния набор от културни събития сайтът на Люксембургското председателство препраща към два портала:

- Сайта за култура и културни събития на Министерство на културата на Люксембург²⁵. Календарът на събитията на този портал обаче не позволява търсене за минали периоди;
- Портала с културната програма на района на Люксембург²⁶ (аналогично – старите събития не могат да бъдат „търсени“).

3.3. Нидерландия: януари – юни 2016 г.

Културната програма по време на Председателството на Нидерландия е организирана под названието „**Европа на хората, Бъдещето на ежедневиия живот**“ („Europe by People , The Future of Everyday Living“)²⁷. Тя илюстрира сливането на изкуството, културата, обществото и иновациите в Холандия. Това е „творчески и вдъхновяващ пример за Европа като „работа в процес“. Според описанието на страницата на проекта, по време на Председателството

²² <https://eu2015.lv/latvia-en/presidency-cultural-programme>

²³ https://eu2015.lv/images/culture/EU_Kult_katalogs_web2.pdf,
https://eu2015.lv/images/culture/Kult%C5%ABras_katalogs_preview_10122014.pdf

²⁴ <http://www.eu2015lu.eu/en/la-presidence/a-propos-presidence/programme-culturel/index.html>

²⁵ <http://www.culture.lu/>

²⁶ <http://www.plurio.net/en/1/start,0/culture-in-the-greater-region.html>

²⁷ <https://english.eu2016.nl/eu-presidency/cultural-programme>, <http://europebypeople.nl/>

Амстердам се превръща в културна столица и вдъхновяващ пример за нашето общество чрез предоставяне на решения за ежедневиия живот и превръщайки се в „платно“, върху което артисти и граждани могат да „нарисуват“ бъдещето на Европа. Програмата „Европа на хората“ изследва съвременните социални проблеми чрез изкуството и дизайна. Тя се състои от четири елемента:

- „Стената“: Интерактивна стена, която може да бъде посетена онлайн, както и офлайн. Действителната стена около базата на военноморския флот, където се случват формалните дейности, служи като фон за временни арт инсталации и изпълнения.
- „FabCity“: Временно построен „град“ на Java-Eiland, представляващ „самодостатъчно общество“, където младите хора – студенти, хора на изкуството и професионалисти – работят, създават, изследват и предлагат решения на ежедневи градски проблеми.
- „На сцената“: обширна програма с тематични представления, изложби и проекти.
- „Брюксел“: паралелна програма в Брюксел, включваща сценичните изкуства, фестивали и изложби.

3.4. Словакия: юли – декември 2016 г.

На страницата на Словашкото председателство на ЕС относно културната програма²⁸ в началото е отбелязано, че тя се координира от тяхното Министерство на културата и Министерство на външните работи и че дипломатическите мисии и културните им институти в чужбина също са ангажирани. Със специфичен акцент е споменато, че са планирани и културни събития „под патронажа на Словашкото председателство“, както и събития, на които е отпусната подкрепа по **схема за безвъзмездна помощ във връзка с Председателството**. Такива събития се организират от местните власти, неправителствени организации и училища, с цел да повишат информираността на широката общественост относно Председателството и относно ЕС.

На същата страница, публикуваните културни събития във връзка с Председателството могат да се филтрират по място на провеждане, а отделно е публикуван и документ с пълната програма от културни събития²⁹. В края на програмата има секция с **подкрепените проекти** и инициативи под патронажа на Словашкото председателство и четири проекта, получили финансиране по специалната грантова схема. Сред събитията под патронажа на Председателството са: Cantus Choralis Slovaca 2016 (международен симпозиум за хорово пеене); няколко различни фестивала; различни изложби; уоркшопи; форуми.

3.5. Малта: януари – юни 2017 г.

Малтийското председателство все още няма собствен сайт. Информация е налична потвърдително на различни места. Особено при Малта – и отчасти сходно със ситуацията в България – е, че **през 2018 г. Валета ще бъде Европейска столица на културата**.

Малтийският Съвет на изкуствата е отговорен за културната програма на Малтийското председателство³⁰, заставайки начело на работна група, в която са включени още Председателството на Съвета на ЕС 2017, малтийското Министерство на външните работи и

²⁸ <http://www.eu2016.sk/en/events/cultural-and-other-events>

²⁹ http://www.eu2016.sk/data/pdf/cultur_programme_EN.pdf

³⁰ <http://www.maltaculture.com/news/maltese-presidency-of-the-council-of-the-eu-edition-of-the-malta-showcase-launched>; <http://www.artscouncilmalta.org/news/maltese-presidency-of-the-council-of-the-eu-edition-of-the-malta-showcase-launched>

“MUZA” (Национален музей за изящни изкуства на Малта, Наследството на Малта/ Heritage Malta).

Един от основните инструменти на културната програма ще бъде **Изложението Малта 2016-2017**³¹ (The Malta Showcase 2016-2017; второ издание). Изложението Малта включва курирана колекция от театър, музика, комедия, визуални изкуства и интерактивни пърформънси, подбрани на базата на отворена покана за предложения. Всички включени представляват **събития с/ произведения на малтийски артисти, които ще бъдат представяни международно** от културни организации, малтийските дипломатически представителства, Европейски столици на културата, международни фестивали, театри, музеи и др. Тазгодишното издание включва 54 проекта от разнообразни жанрове, включващи танц, театър, музика, творби за младежка публика и визуални изкуства. Изложението Малта се организира от Малтийския Съвет на изкуствата в партньорство с Фондация Валета 2018 (организацията зад Европейска столица на културата 2017), Fondazzjoni Kreattività и Парламентарния секретариат на Малта за Председателството на ЕС 2017 и Европейските фондове.

Цялото портфолио от произведения и събития е достъпно онлайн директно на страницата на „изложението“³², както и в каталог в отделен файл³³.

3.6. Естония: юли – декември 2017 г.

Естония представя бъдещата си културна програма по време на Председателството си³⁴ като част от цялостна „**международна програма**“, паралелна на официалния календар, включваща темите култура, образование и научни изследвания, информационни технологии и информационно общество и предприемачество. Тази програма ще включва събития от 2017 г. до края на 2018 г., които могат да съчетават повече от една теми. Веднага след Естонското председателство – през 2018 г. – **Естония празнува и своя 100-годишен юбилей** („Естония 100“). Програмата създава отлична възможност да се слоят теми и да се обвържат двете събития. Естонският юбилей ще се празнува от април 2017 г. до февруари 2020 г.

Приоритетните целеви страни на международната програма на Естония са всички страни-членки на ЕС, България от председателското трио, както и Унгария, която принадлежи към същото езиково семейство като Естония; съседните на ЕС страни, с които Естония се надява да подобри сегашното си ниво и интензивност на международните отношения, както и някои северно-американски и азиатски страни.

Отделно и с акцент Естония говори и за „**Брюкселската си програма**“. Един от приоритетите ѝ е сътрудничеството с двата големи културни центъра в Брюксел Vozar и Flagey, договорите с които е следвало да бъдат финализирани в края на лято 2016 г.³⁵

За международната програма, сайтът на Председателството препраща към сайта на Естонския юбилей. Тя се координира от оперативен комитет в Правителствения офис, включващ представители на министерствата на културата, на външните работи, на икономиката и комуникациите, Enterprise Estonia, и Министерство на образованието и науката. В категорията

³¹ www.maltashowcase.com

³² <http://www.maltashowcase.com/>

³³ <http://www.maltashowcase.com/wp-content/uploads/2016/01/Malta-Showcase-2016-WEB.pdf>

³⁴ <https://www.eesistumine.ee/en/presidency/introducing-estonia>

³⁵

https://www.eesistumine.ee/sites/el_veeb/files/avalikud_failid/eesistumise_tegevuskava_iii_versioon_en_taidandatud.pdf

„Събития“ на Естония 100 всеки организатор може да добавя събитие. Вече наличните в календара събития са на естонски език и не съдържат подробно описание.

Сайтът има и отделна категория за **конкурси**, сред които са например³⁶: творчески конкурс за темите на Естония 100 и Естонското председателство на ЕС; конкурс за преработена народна музика; покана за представяне на идеи за музикални събития за отбелязване на Естония 100; конкурс за телевизионни драми; различни архитектурни и дизайн конкурси и др. Един от конкурсите е за **кандидатстване със събитията за международната програма**³⁷: става въпрос за професионално ориентирани събития и събития на високо ниво, с висока видимост, събития по конкретна тема или такива, които обединяват различни сфери. Предлаганите събития следва да се проведат в други страни от есента на 2017 г. до края на 2018 г. Приблизително 400 събития са били предложени.

3.7. Австрия: юли – декември 2018 г. и други предстоящи Председателства на ЕС

Австрийското председателство, както и румънското след него, нямат понастоящем интернет страници и за тях не се открива почти никаква информация онлайн.

4. Изводи и идеи за включване на различните заинтересовани страни в културната програма на българското Председателство на ЕС

Срокът за изготвяне на културната програма на Българското Председателство на ЕС е бил през юни 2016 г., което означава, че към момента би следвало по нея да се работи интензивно, за да се навакса закъснението. Важно е **да бъдат предприети бързи мерки и разговори** за участие в подготвяне на програмата, да бъдат лансирани съществуващи идеи както за самите събития, така и за локации на тяхното провеждане (например НДК, Резиденция „Бояна“, културни институти в други държави, вкл. BOZAR в Брюксел). Съгласно Плана за подготовка на Българското председателство, за изработването на Културната програма **следва да се вземат предвид и предложенията** за организиране на събития на задграничните представителства на България, **на културни институции, неправителствен сектор, бизнес-организации и широката общественост**. За момента обаче няма структуриран процес, при който това да се случва – и всички заинтересовани страни следва да настояват това да се промени в най-кратко време.

Лицата, от които зависят стратегическите и други важни решения във връзка с Българското председателство, са: министър-председателят като национален координатор; министър Вежди Рашидов като отговорен за културна програма (по неофициална информация на оперативното ниво отговаря Весела Кондакова, директор на Офис Култура към Бюрото на програма „Творческа Европа“ в България); Любомир Иванов като директор на Националния център по подготовката и провеждането на Българското председателство (ако става въпрос например за обществени поръчки, логистика и организация на събития от културната програма); кметът на София г-жа Йорданка Фандъкова, поради планирането на съвместна културна програма със столицата и включването на кмета в бъдещия неформален „Щаб“ за подготовка на Председателството; Даниел Митов като отговорен за комуникационна стратегия; Мирослав Боршош, е изпълнителен директор на НДК – основна локация за Председателството.

Включване в (текущите все още) **обсъждания** на предложения за основни послания, символи и лица на **комуникационната кампания** може да бъде от полза и да благоприятства включването на даден тип събития в културната програма.

³⁶ <https://ev100.ee/en/konkursid>

³⁷ <https://ev100.ee/en/application-round-events-international-programme>

Също така, всички заинтересовани активни културни оператори следва **да лобират за обявяване на специална(и) грантова(и) схема** за финансиране на културни събития под патронажа и/ли във връзка с (темите на/ комуникационната стратегия на) Председателството.

Събития, които се състоят **преди 2018 г.**, изглежда **също** биха могли да са под шапката на Председателството.

Аргументи в полза на включването на определени културни събития в програмата на Председателството могат да бъдат:

Аргументи и идеи на база на досегашната българска подготовка и програмни документи:

- **Обвързването** им с цялостната **комуникационна стратегия** на Председателството;
- **Обвързването** им с **домакинството** на Варна на „Европейска младежка столица“ през 2017 г., на София на „Европейска столица на спорта“ през 2018 г. и на Пловдив на „Европейска столица на културата“ през 2019 г. с цел максимално популяризиране на страната ни и координирано планиране;
- **Обвързването** им с и/или представянето им като **предложения на българските културни институти в чужбина**, които се очаква „да изнесат основната част от работата по утвърждаване на положителния имидж на България“;
- **Представителни и знакови събития, подходящи за откриването и закриването** на Председателството в София и Брюксел (в BOZAR и др.);
- **Обвързването със събития** от културните програми на другите страни от **председателското трио – Естония** (втората половина на 2017 г.) и **Австрия** (втората половина на 2018 г.);
- **Обвързването** им с темата на 2018 г. като **Европейска година на културното наследство**;
- **Обвързването** им с **приоритетите на Председателството**, например (предварителните) миграция, ЕС на световната сцена;
- За проекти в София – успешното кандидатстване и финансиране (или поне ориентиране спрямо изискванията) на **Столична програма „Култура“** – не само обвързване с приоритетите на стратегията „София – творческа столица“, но и с изискванията на „специалния приоритет“ за 2017 и 2018 г. във връзка с Председателството на България на Съвета на ЕС: задължително творческа концепция с визия за две последователни години – 2017 и 2018г. и адаптиране за чуждоезиковата публика; и по възможност: пресъздаване, надграждане или въвеждане на нови културни практики, рефлексия по теми, свързани с европейските ценности, както и обмен на творчески опит, съвместни изяви и гостувания;
- **Провеждането им в логистична близост** или свързаност с **подбрани официални срещи, заседания и събития** от Председателството в София, Брюксел, Страсбург, Люксембург; основни важни локации в София ще бъдат Националният дворец на културата (**НДК**) и **резиденция „Бояна“**;
- **Икономичното и ефективното им планиране**, вкл. чрез обвързване с други събития;
- **Приносът** им за **изграждане на (административен) капацитет**, който да може да се използва в интерес на страната и след приключване на Председателството.

Идеи от другите страни-членки, председателстващи ЕС, които могат да се взаимстват:

- Всички държави имат изяви на известни и значими, но и на по-малки, но разпознаваеми и обещаващи арт формации – както **в страната**, така **и в множество други държави** (не само в ЕС), с **акцент върху Брюксел**.

- **Обвързване на събития с обществено значими теми:** цялата културна програма на Нидерландия илюстрира сливането на изкуството, културата, обществото и иновациите в страната – и изследва съвременните социални проблеми чрез изкуството и дизайна; Латвийското председателство също адресира актуални въпроси на обществото; и т.н.;
- Латвийското председателство **ангажира диаспората**; поставя акцент върху Програма на Латвийските **звезди**;
- **По-нестандартни събития**;
- Събития, **съчетаващи различни изкуства/ средства, различни жанрове и/ли изпълнители от различни държави на ЕС**, вкл. като символ на „единството в разнообразието“ в Европа (Холандия, Словакия и мн. др.);
- **Събития в (международна) копродукция**;
- **Обвързване с други знакови събития, юбилеи и др.:** Валета – Европейска столица на културата 2018; „Естония 100“ и др.;
- Отпускането на **продукционни грантове** за събития в културната програма (със сигурност в Холандия, Словакия), селекция на събития на базата на **отворени покани** (Малта), чрез конкурси и официално **допитване до** мнението на **гражданите** (Естония).

С цел генериране на допълнителни идеи, Министерство на културата следва да предостави следната информация:

- посочените в отчетите за изпълнение на Плана за подготовка на Председателството: **анализ** на комуникационните дейности на държавите, вече председателствали Съвета на ЕС; **концептуална рамка** за подготовката на културната програма и комуникационната стратегия; **предложения** за възможни концепции за представянето на България;
- изготвените **проучвания** на опита на **Полша, Литва, Латвия и Гърция**;
- повече информация относно разговорите с **BOZAR в Брюксел** и възможностите за гостуване там, вкл. във връзка с откриването/ закриването на Председателството;
- информация за първоначалните/ досегашни **идеи** във връзка с **откриването и закриването** на Председателството;
- информация за финансовата рамка от изготвената **бюджетна прогноза** за културната програма за периода 2016-2018 г.